

BORÍTOTT FELSZÍNMODELLEK ELŐÁLLÍTÁSA, ÉS FELHASZNÁLÁSA ERDÉSZETI CÉLOKRA.

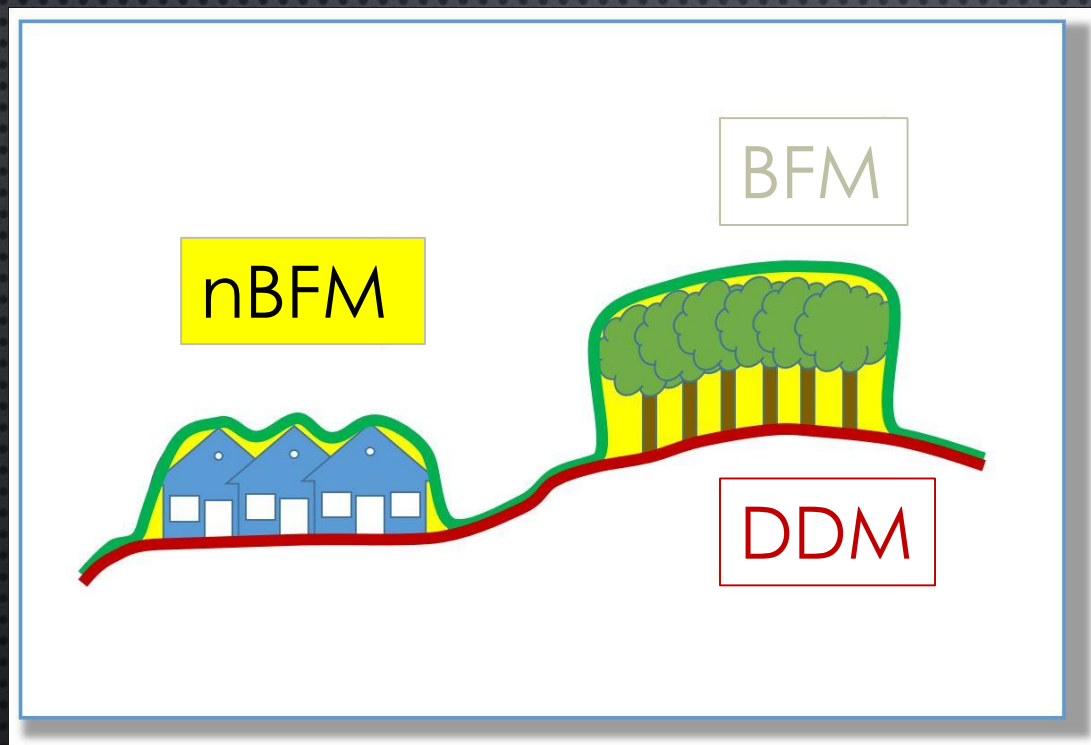
KIRÁLY GÉZA¹, BROLLY GÁBOR¹, GALLAI BENCE¹, KOTTEK PÉTER²,
SZABÓ KÁROLY³

¹ SOPRONI EGYETEM, ERDŐMÉRNÖKI KAR, GEOMATIKAI, ERDŐFELTÁRÁSI ÉS VÍZGAZDÁLKODÁSI
INTÉZET, FÖLDMÉRÉSI ÉS TÁVÉRZÉKELÉSI TANSZÉK

² NEMZETI ÉLELMISZERLÁNC-BIZTONSÁGI HIVATAL, ERDÉSZETI IGAZGATÓSÁG

³ VAS MEGYEI KORMÁNYHIVATAL, ERDÉSZETI OSZTÁLY

BORÍTOTT FELSZÍNMODELLEK (BFM)

- DDM: DIGITÁLIS DOMBORZATMODELL (DTM)
- BFM: BORÍTOTT FELSZÍNMODELL (DSM)
- nBFM: NORMALIZÁLT BFM (NDSM)

BORÍTOTT FELSZÍNMODELLEK (BFM) ELŐÁLLÍTÁSA: TÁVÉRZÉKELEÉSSEL

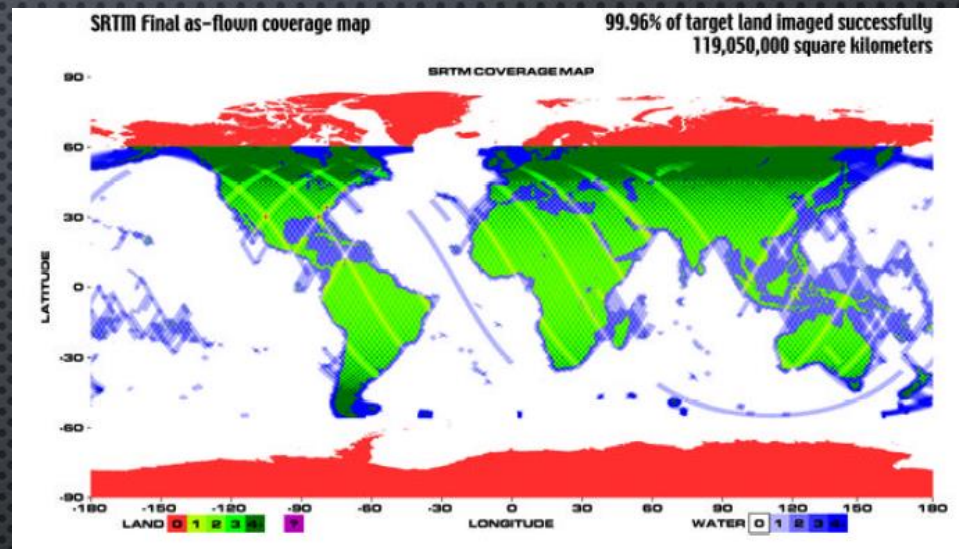
- AKTÍV
  - RADAR
  - LS
- PASSZÍV, KÉPEGYEZTETÉSI ELJÁRÁSOK
ROHAMOS FEJLŐDÉSE
  - SEMIGLOBAL MATCHING
  - STRUCTURE FROM MOTION
- MŰHOLDAS
- LÉGI
  - MAV
  - UAV
- FÖLDI
  - MOBIL
  - STATIKUS

SRTM

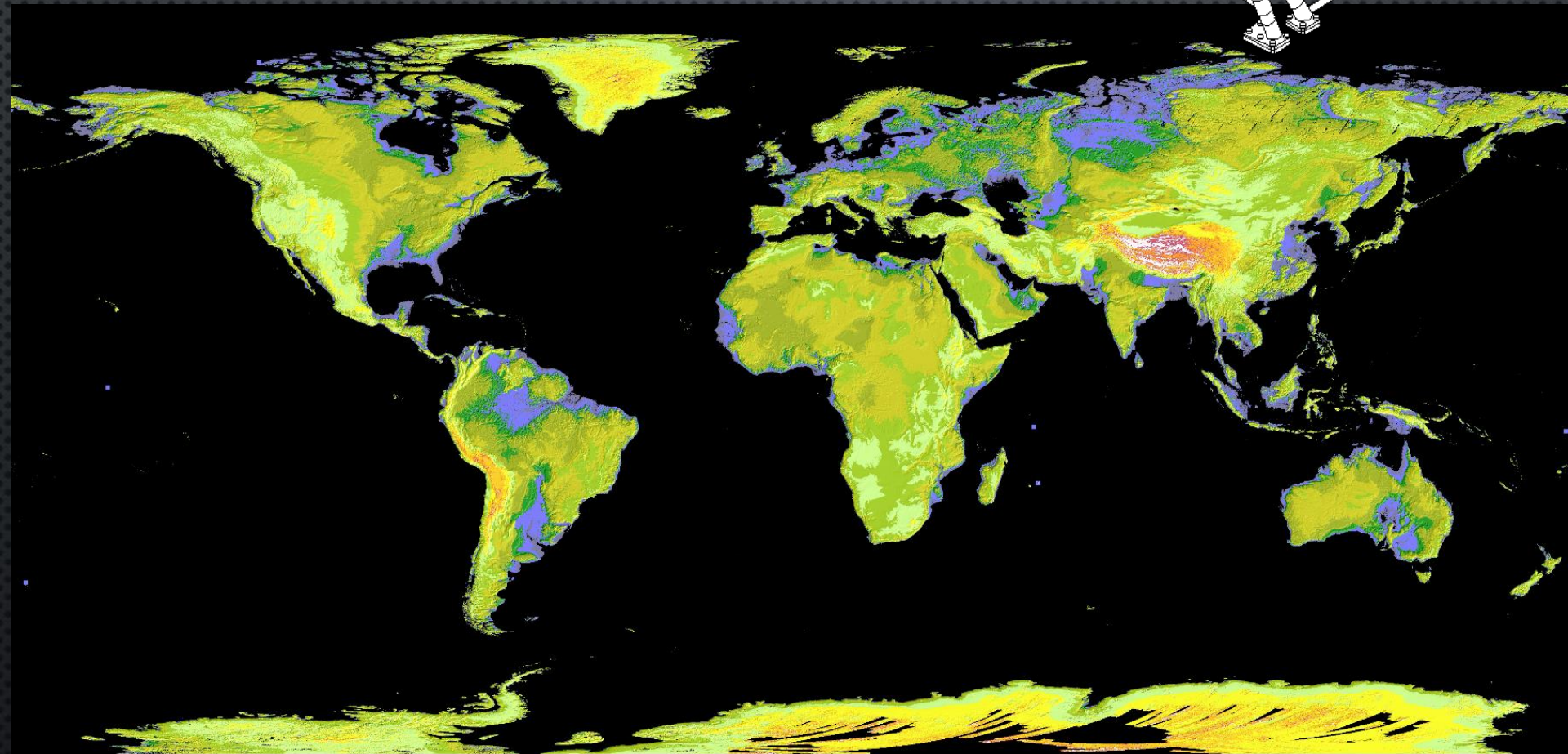
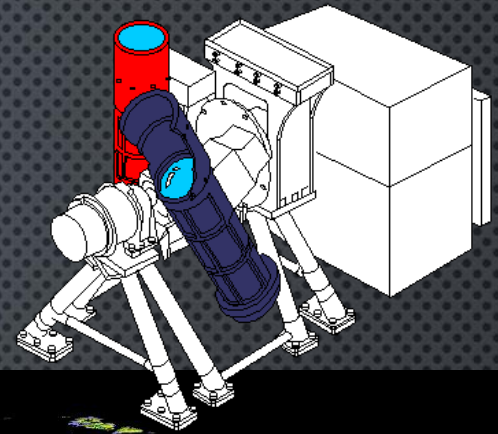
SHUTTLE RADAR TOPOGRAPHY MISSION

- 2000.02.11
- ENDEAVOUR ŰRREPÜLŐGÉPEN
- 10 NAPOS KÜLDETÉS
- MAJDNEM GLOBÁLIS TOPOGRÁFIAI FELVÉTEL
- [HTTP://WWW.GLCFC.UMD.EDU/DATA/SRTM/](http://www.glcfc.umd.edu/data/srtm/)

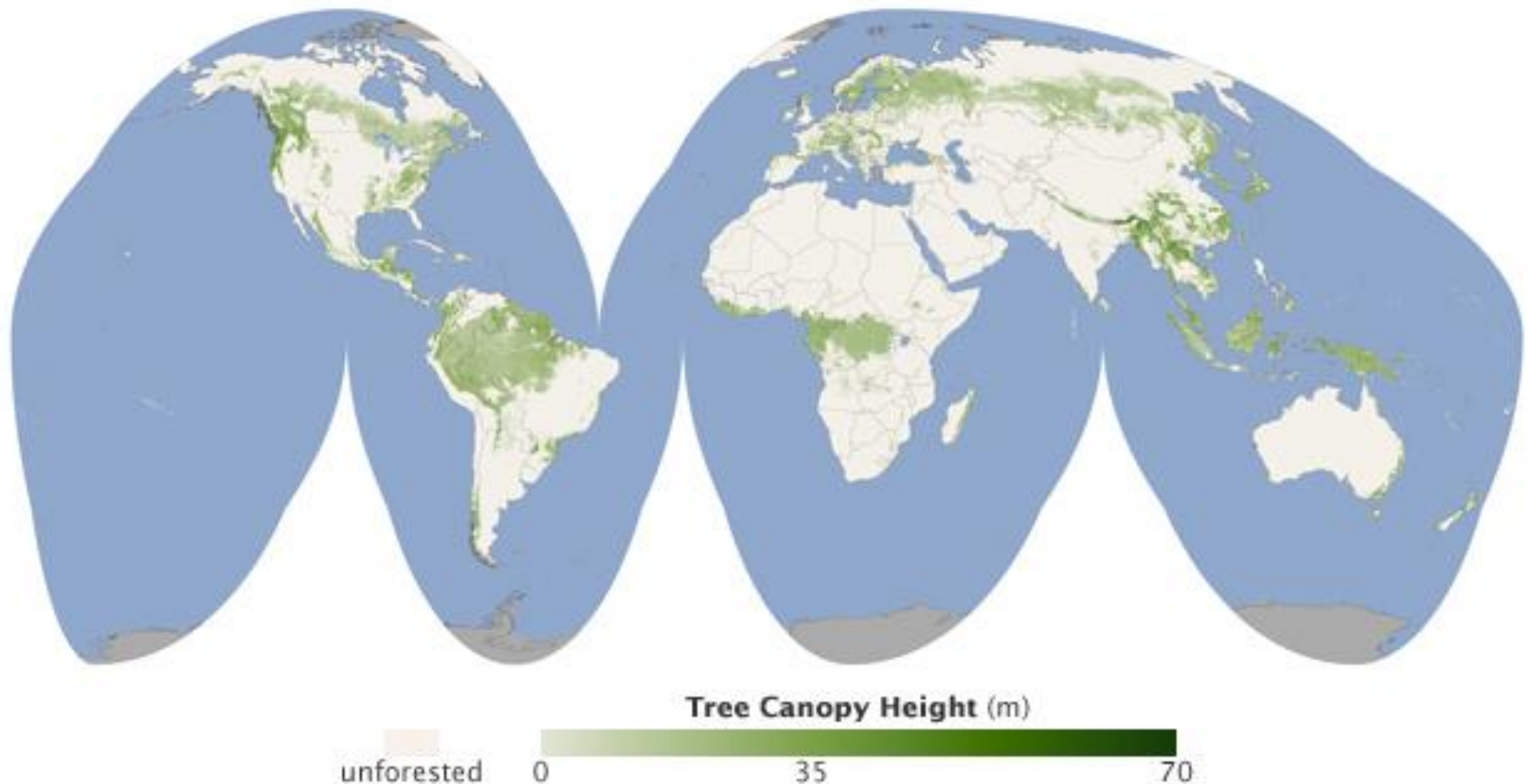
ASTER GDEM2 GLOBAL DIGITAL ELEVATION MODEL VERSION 2

ICESAT-1

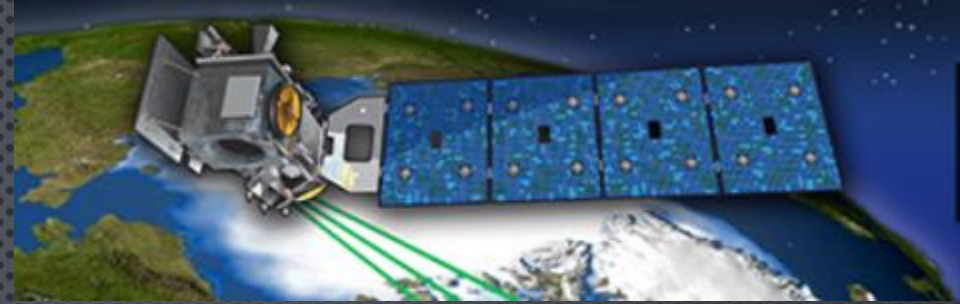
MICHAEL LEFSKY: GLOBAL FOREST HEIGHT

ICESAT-2

ICE, CLOUD AND LAND ELEVATION SATELLITE-2

- ADVANCED TOPOGRAPHIC LASER ALTIMETER SYSTEM (ATLAS)
- 2018. SZEPTEMBER 15-ÉN ÁLLÍTOTTÁK PÁLYÁRA
- [TOVÁBBI INFORMÁCIÓ](#)

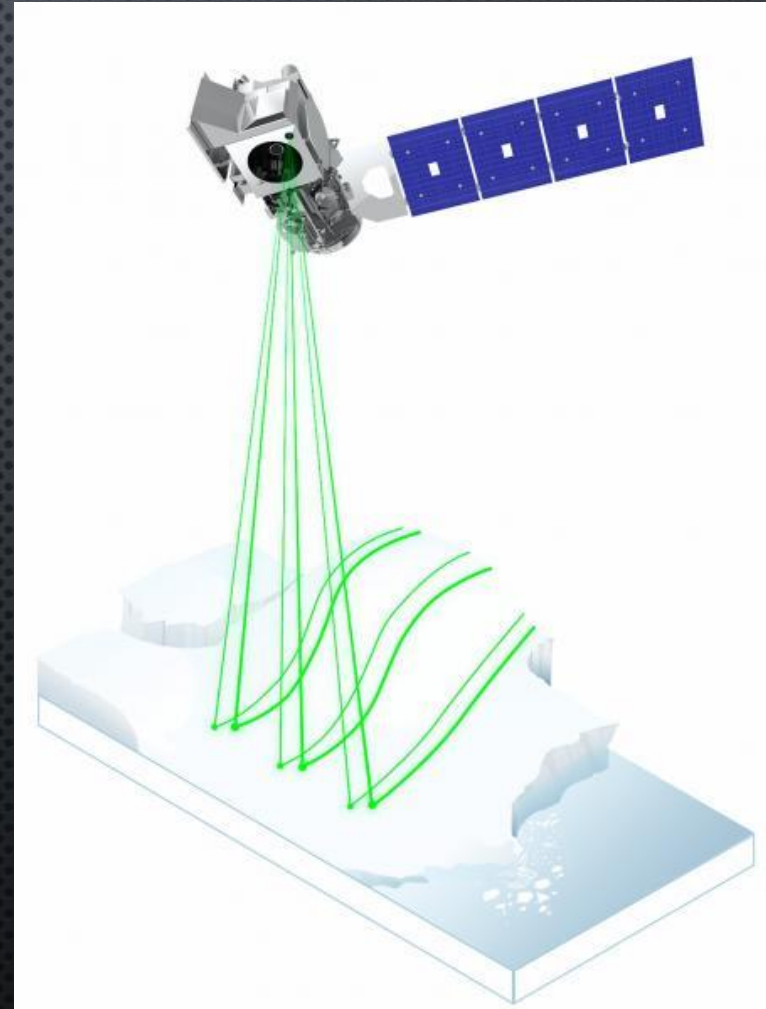

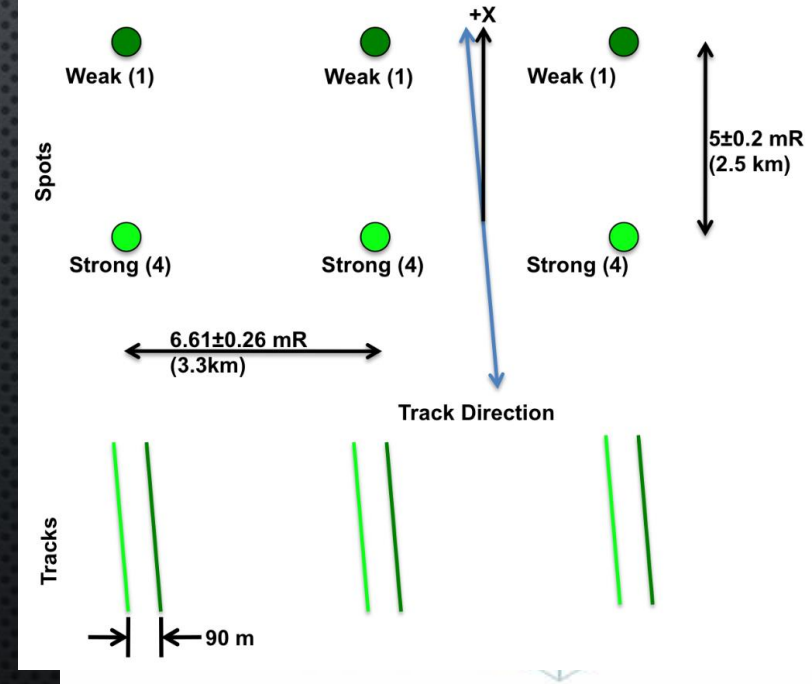
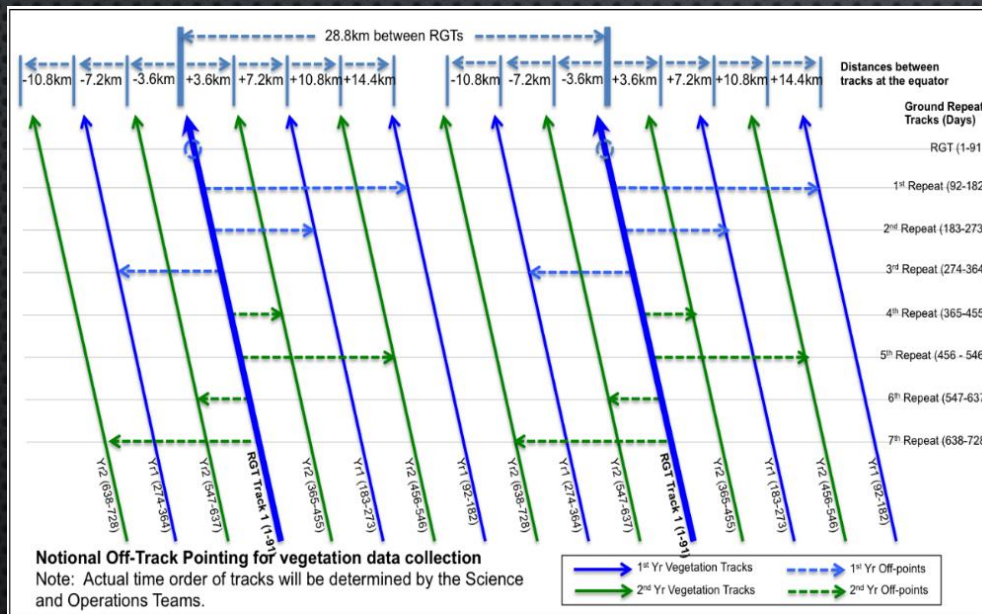
ADVANCED TOPOGRAPHIC LASER ALTIMETER SYSTEM (ATLAS)

- 532 NM
- 3 SUGÁRPÁRRA BONTVA
- 10 KHz
- 800 PS

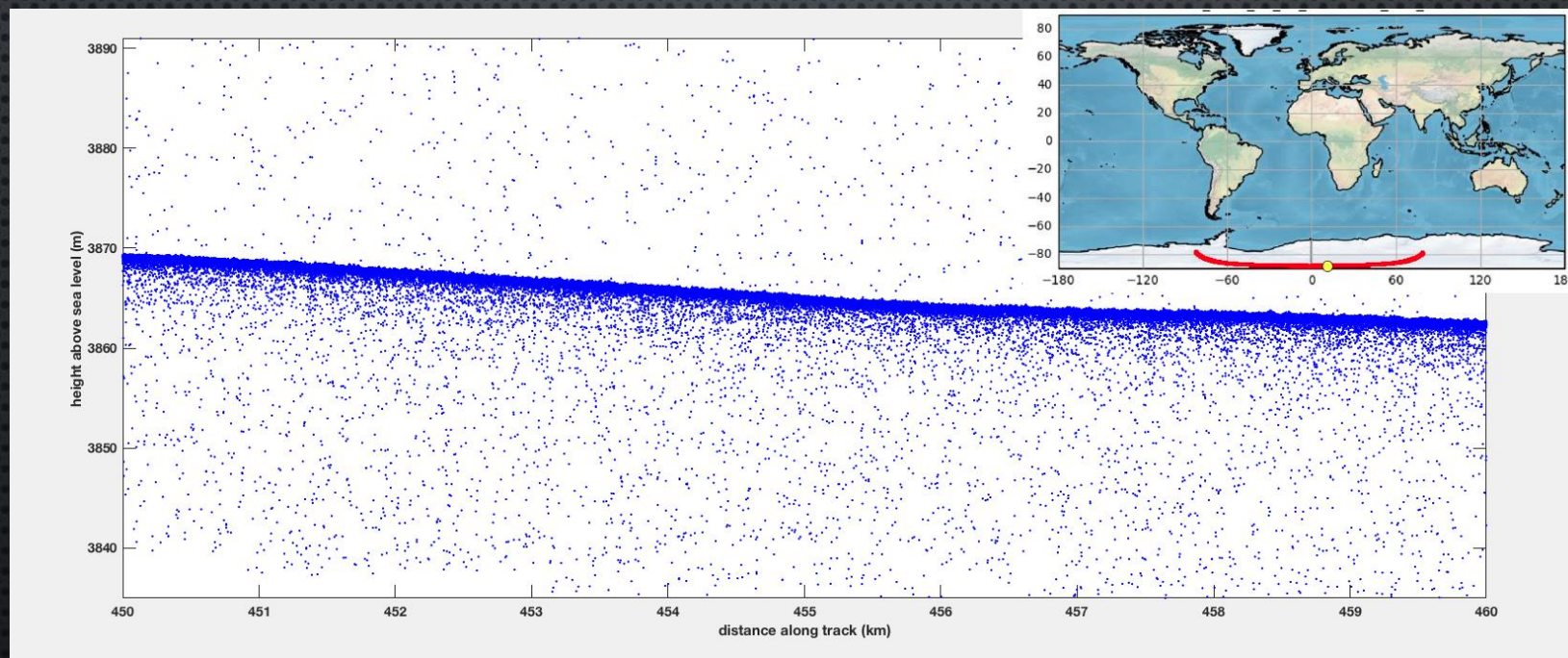

ADVANCED TOPOGRAPHIC LASER ALTIMETER SYSTEM (ATLAS)

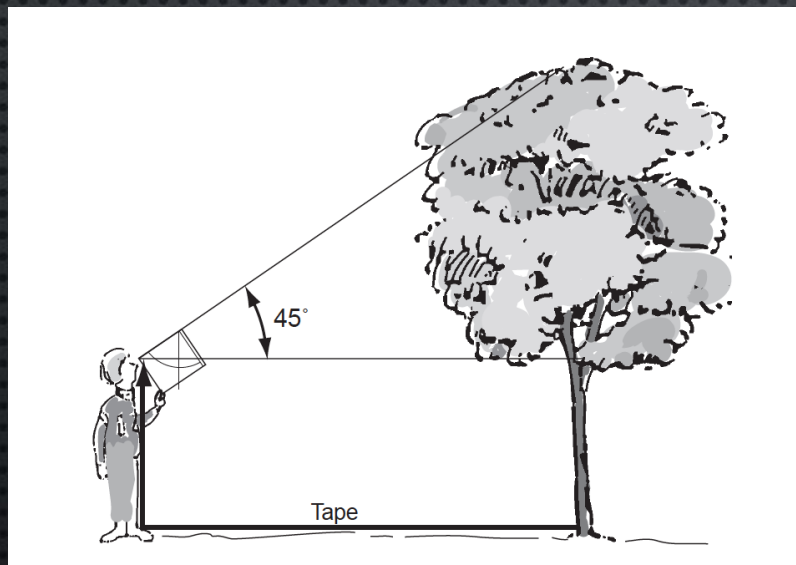

ATLAS WAS FIRED ON 30/09/2018

TREES AROUND THE GLOBE CAMPAIGN

LÉGI TÁVÉRZÉKELEÉS

LÉGIFÉNYKÉPEK

- MAGYARORSZÁGON 3-4 ÉVENTE KÉSZÜL ORSZÁGOSAN
  - ~0,4 M TEREPI FELBONTÁS
  - 4 SPEKTRÁLIS SÁV
  - 12 BIT
- MEGFIZETHETŐ
- TERMÉKEK
  - ORTOFOTÓ
  - BORÍTOTT FELSZÍNMODELL (BFM)
  - 3D PONTFELHŐ

LÉGI LÉZERES LETAPOGATÁSOK

- MAGYARORSZÁGON MÉG NEM KÉSZÜLT ORSZÁGOS FELMÉRÉS
- [HTTP://ALS.NYME.HU/](http://als.ny-me.hu/)
- DRÁGÁBB
- TERMÉKEK
  - 3D PONTFELHŐ
  - DIGITÁLIS DOMBORZATMODELL (DDM)
  - BORÍTOTT FELSZÍNMODELL (BFM)

PILÓTÁVAL VAGY NÉLKÜLE

PILÓTÁVAL

- JELENTŐSEN KÖLTSÉGESEBB
- KEVÉSBÉ RUGALMAS
- BIZTONSÁGOSABB
- KIALAKULT SZABÁLYOZÁS

NÉLKÜLE

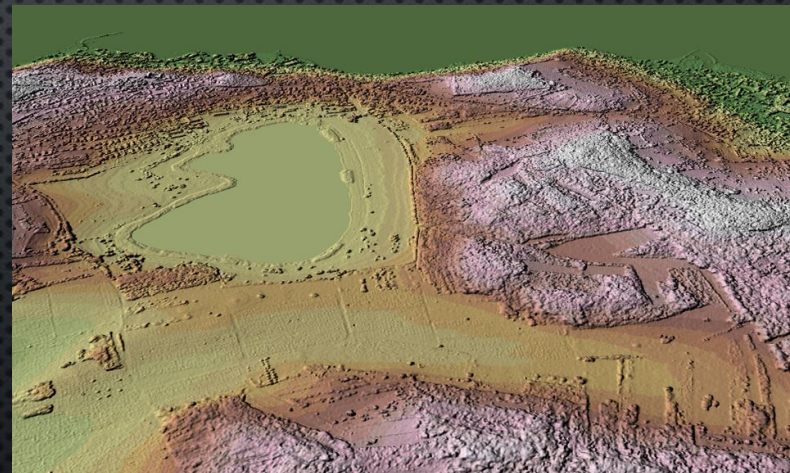
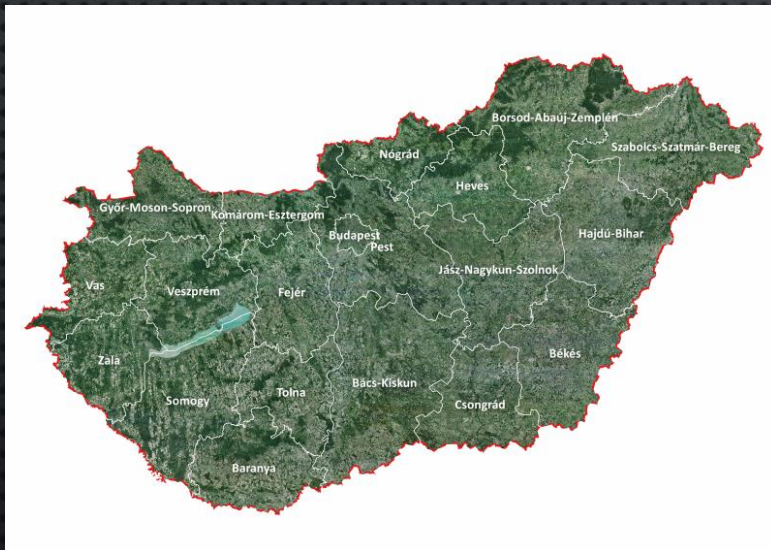
- OLCSÓBB
- SOKKAL RUGALMASABB
- KEVÉSBÉ BIZTONSÁGOS
- ALAKULÓBAN LÉVŐ, KAOTIKUS SZABÁLYOZÁS

BFKH-FTFF (FÖMI) ORSZÁGOS LÉGIFÉNYKÉPEZÉSEI

ORSZÁGOS LÉGIFÉNYKÉPEZÉSEK
3-4 (5) ÉVENTE

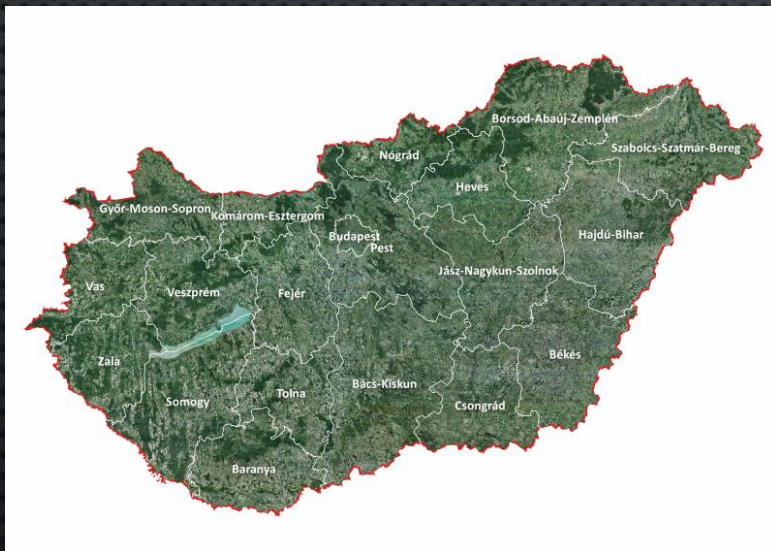
BORÍTOTT FELSZÍNMODELL
BFM / DFM

BFKH-FTFF (FÖMI) ORSZÁGOS LÉGIFÉNYKÉPEZÉSEI

ORSZÁGOS LÉGIFÉNYKÉPEZÉSEK
3-4 (5) ÉVENTE

3D PONTFELHŐ

SZÍNEZETT DIGITÁLIS FELSZÍNMODELL (CDFM)

DJI MATRICE600PRO

- HEXACOPTER
- ~2 KG HASZNOS TEHER
- ~30 PERC REPÜLÉSI IDŐ
- SONY A7R KAMERA
- 35 MM-ES OPTIKA
- SEQUOIA MULTISPEKTRÁLIS KAMERA

DJI MATRICE600PRO

Sony A7R kamera
Parrot Sequoia

DJI MATRICE600PRO

Sony A7R kamera
Parrot Sequoia

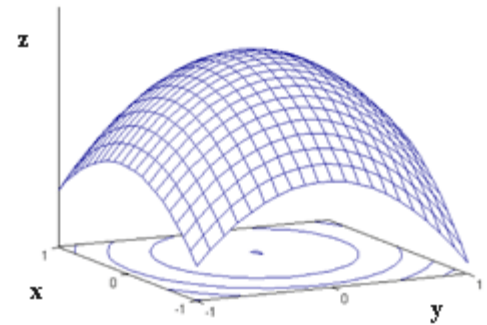
FÖLDI LÉZERES LETAPOGATÁS LEICA BLK360

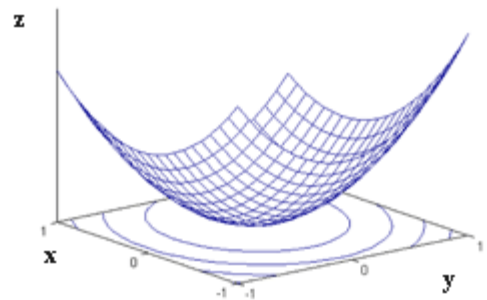

BORÍTOTT FELSZÍNMODELL (BFM) ERDŐBEN LOMBKORONA FELÜLETMODELLJE (DSM)

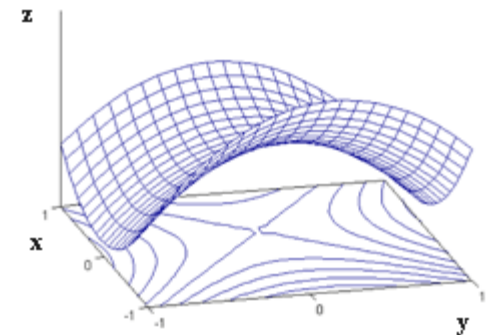
- FUNKCIONÁLIS MODELL
  - FAMAGASSÁG
  - EGYEDI KORONÁK
  - KÖZEL FOLYTONOS FELÜLET
- JELLEMZŐK
  - LOMBKORONA LEGMAGASABB PONTJAI
  - KORONÁN BELÜL VISZONYLAG SIMA LEFUTÁSÚ FELÜLET
  - KORONÁK KÖZÖTT LEHÚZÓDIK A TALAJRA
- POLINOMIÁLIS KÖZBESÍTÉS
  - APPROXIMÁCIÓ
  - LOKÁLIS PONTSZŰRÉS
  - LEGFELJEBB MÁSODFOKÚ FELÜLETELEMEK

(a)

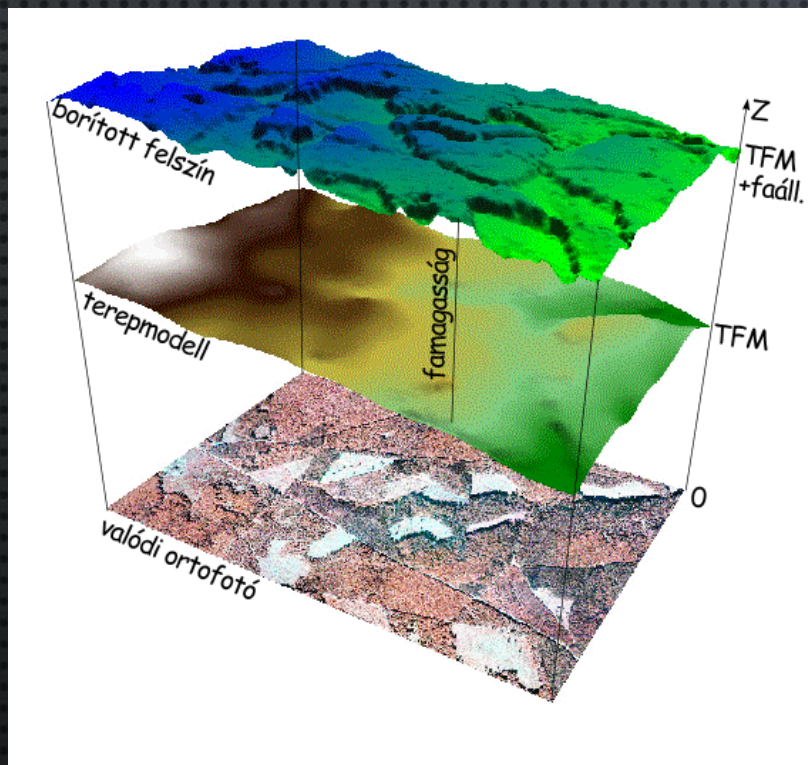
(b)

(c)

NORMALIZÁLT BORÍTOTT-FELSZÍNMODELL, FAMAGASSÁG MODELLJE (nDSM – CHM)

$$nDSM = DSM - DTM$$

$$V = F \cdot G \cdot H$$

A faállomány szerkezetének alaptétele

$$V = F_c \cdot G_c \cdot H$$

Módosított alaptétel koronavetületre

ahol:

V: Faállomány fatérfogata (m³)

F_c: Koronavetületi alakszám

G_c: Koronavetületek összege (m²)

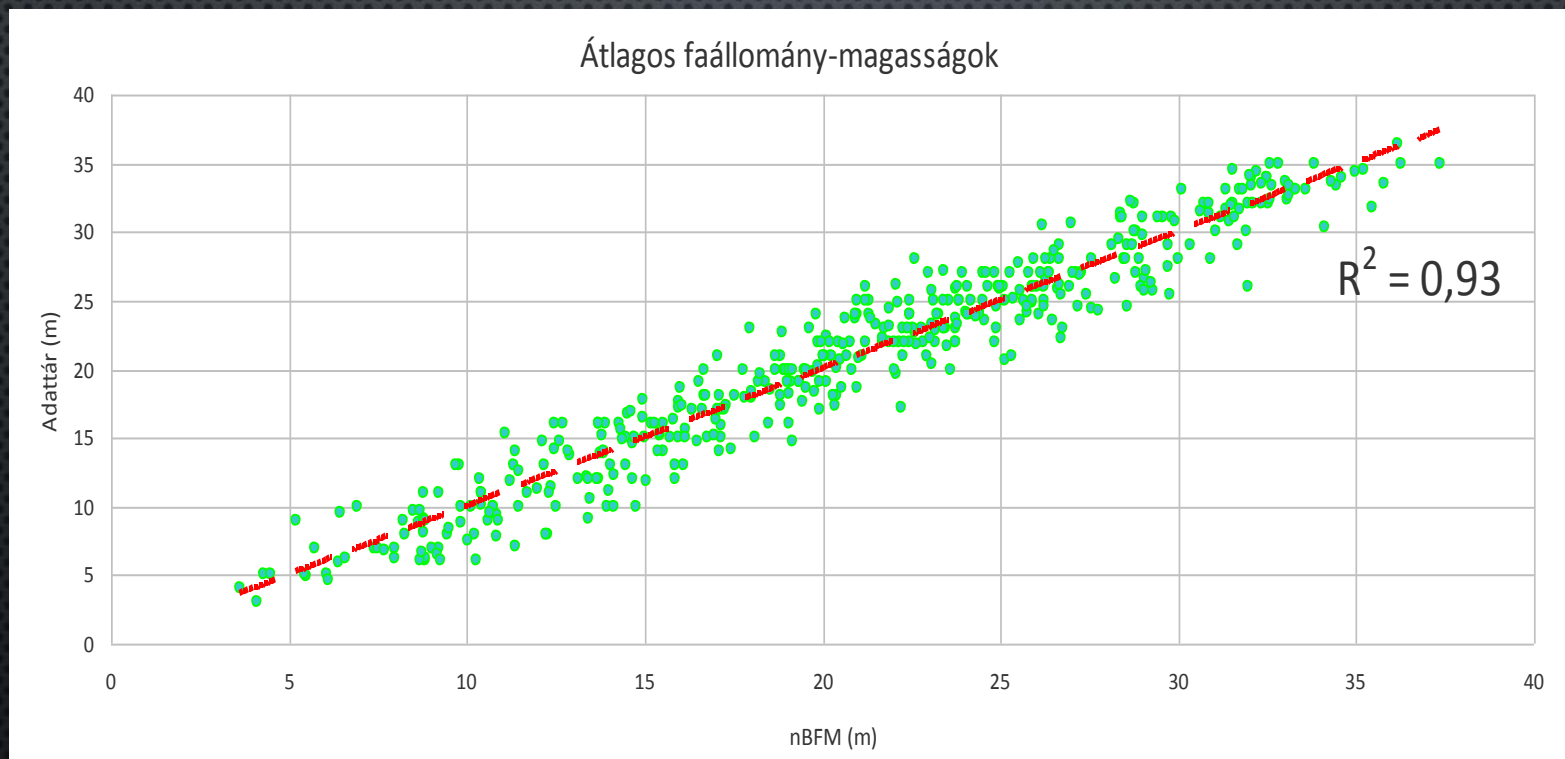
H: Átlagos faállomány-magasság(m)

$$V = F_c \cdot \sum_{i=1}^p V_i$$

Módosított alaptétel a faállomány-növértére, amely geoinformatikai környezetben könnyen kiszámolható.

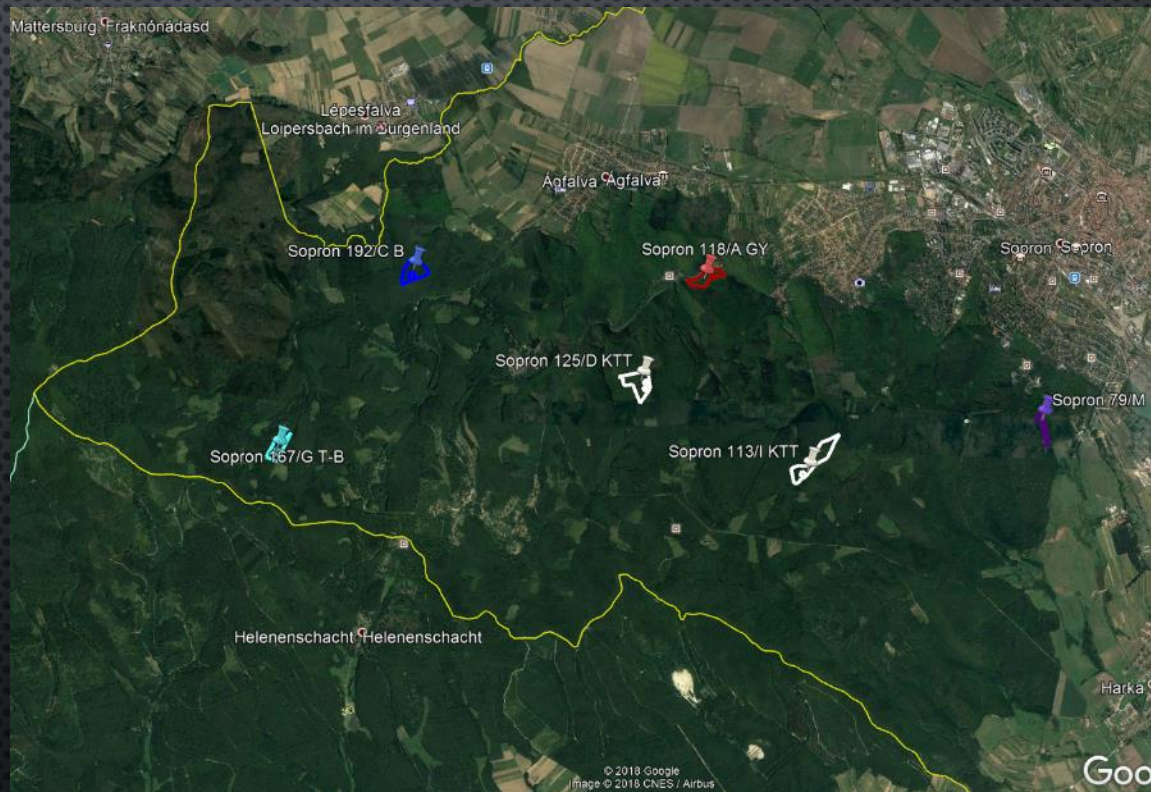
BFM – FAÁLLOMÁNYOK VIZSGÁLATA, HANSÁG

NAIK-ERTI HOSSZÚLEJÁRATÚ TARTAMKÍSÉRLETI MINTATERÜLETEK

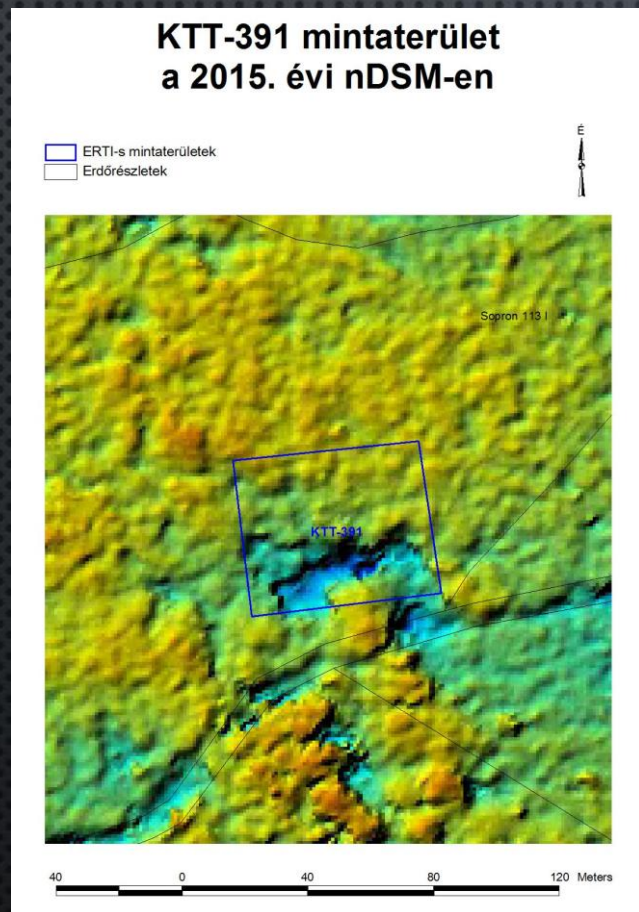
- 1950-ES ÉVEKBEN KEZDŐDÖTT
- 1962-TŐL EGYSÉGES (BIRCK ET AL. 1962)
- ERDŐMŰVELÉS, FATERMÉS
- ~ 50 * 50 M-ES PARCELLÁK
- SZÁMOZOTT FAEGYEDEK (DE POZÍCIÓK NÉLKÜL)
  - FAFAJ,
  - D 1,3
  - H
  - NEVELÉSI ÉS MAGASSÁGI OSZTÁLYOK

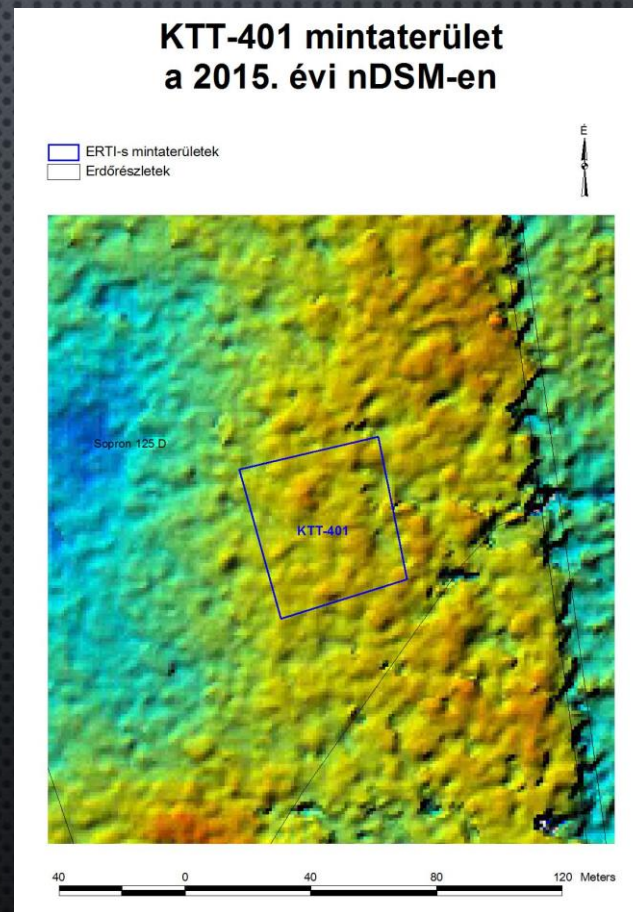

FELMERÜLŐ PROBLÉMÁK POZÍCIÓ

nDSM

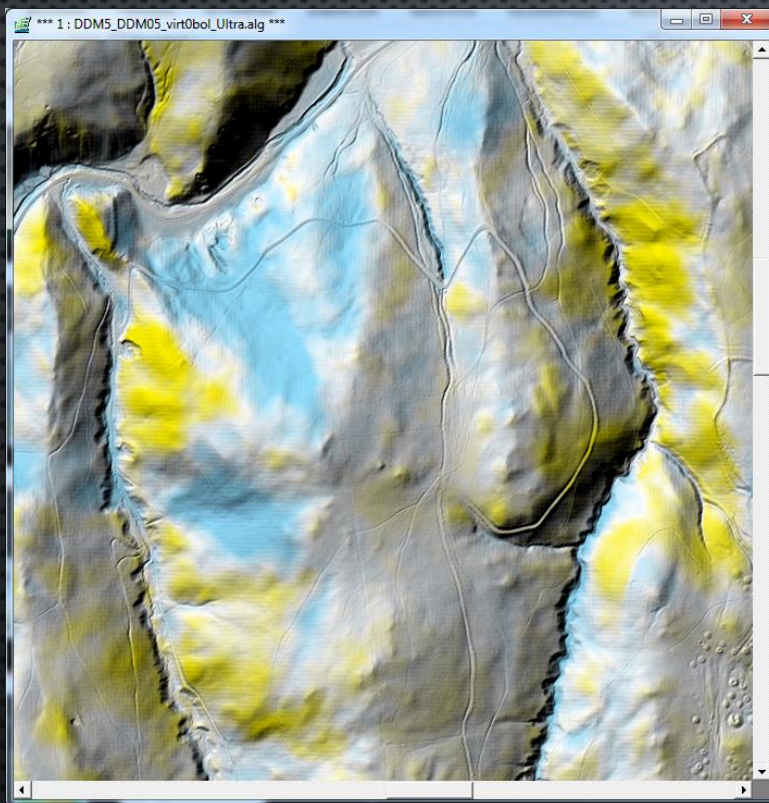
-5,82 m

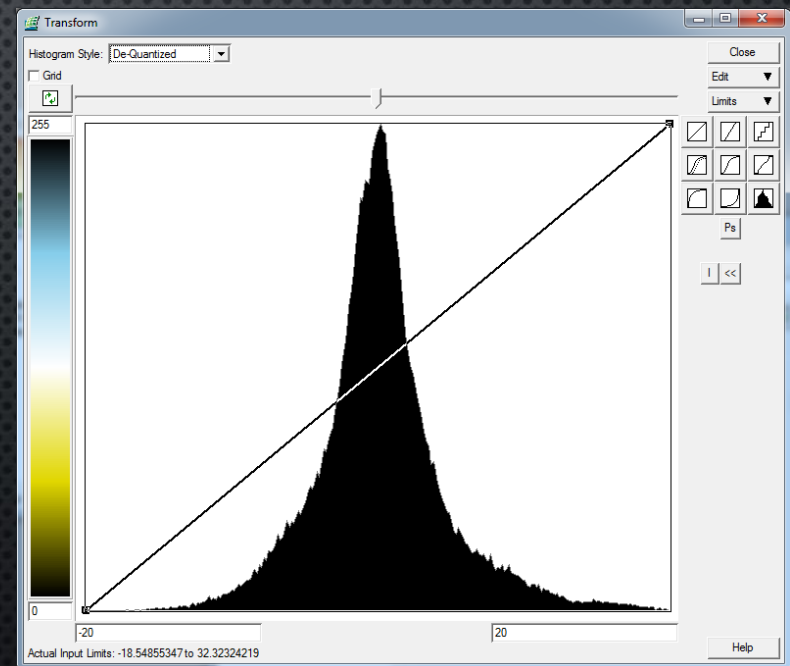
-2,67 m

DDM5 ÉS AZ ALS-ALAPÚ DDM KÜLÖNBSÉGE

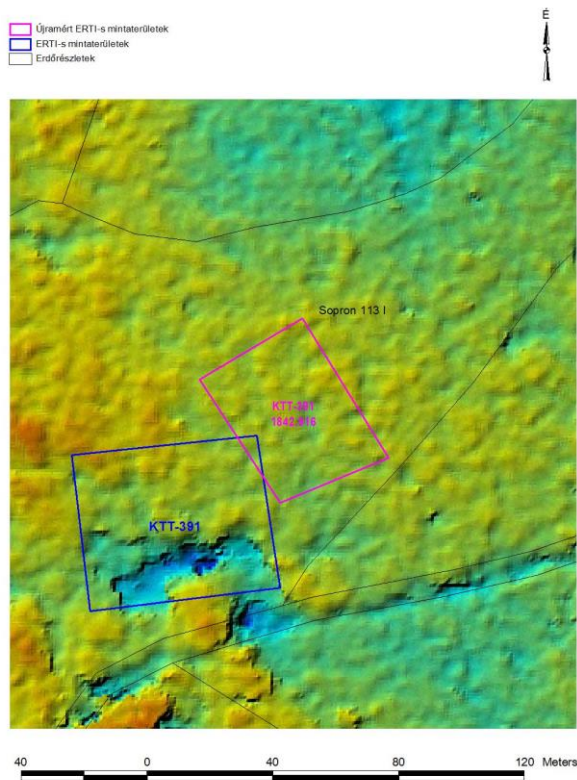
DDM5: 2,5 m szintköz, +/- 1 m
Eltérések: -18,5 m - +32,3 m

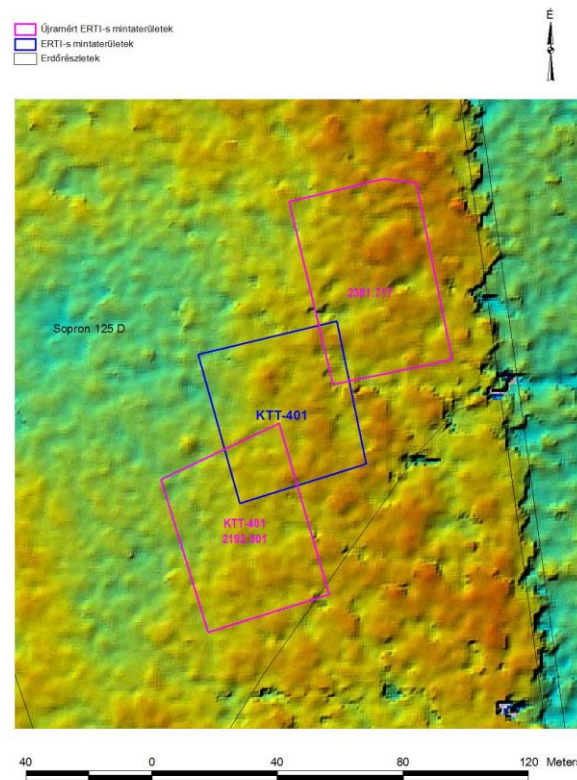

MEGOLDÁSOK JAVÍTOTT POZÍCIÓ JAVÍTOTT NDSM

**KTT-391 mintaterület
a 2015. évi nDSM-en**

**KTT-401 mintaterület
a 2015. évi nDSM-en**

Javított
magassági
statisztika a 6
mintaterületre

Átlag	-1.22
Min	-3.01
Max	3.80
Szórás	2.52

SOPRONI EGYETEM BOTANIKUS KERT

- 2018.06.10-ÉN
- ~180 M-ES REPÜLÉSI MAGASSÁGBÓL
- 124 FÉNYKÉP ALAPJÁN
- ~2,5 CM-ES TEREPEI FELBONTÁS
- TERMÉKEK
  - ORTOFOTÓ-MOZAIK
  - BORÍTOTT FELSZÍNMODELL

Survey Data

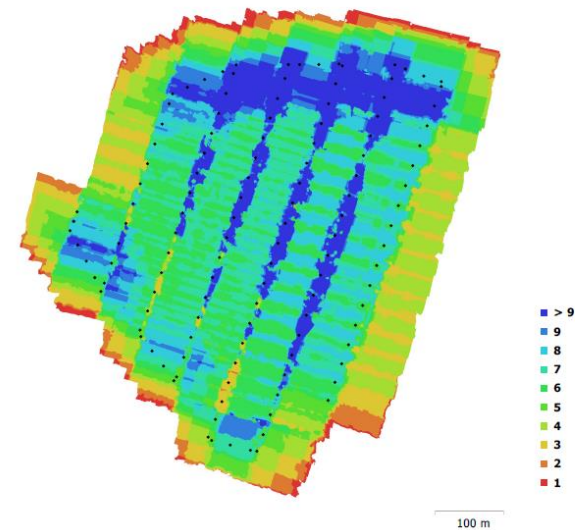

Fig. 1. Camera locations and image overlap.

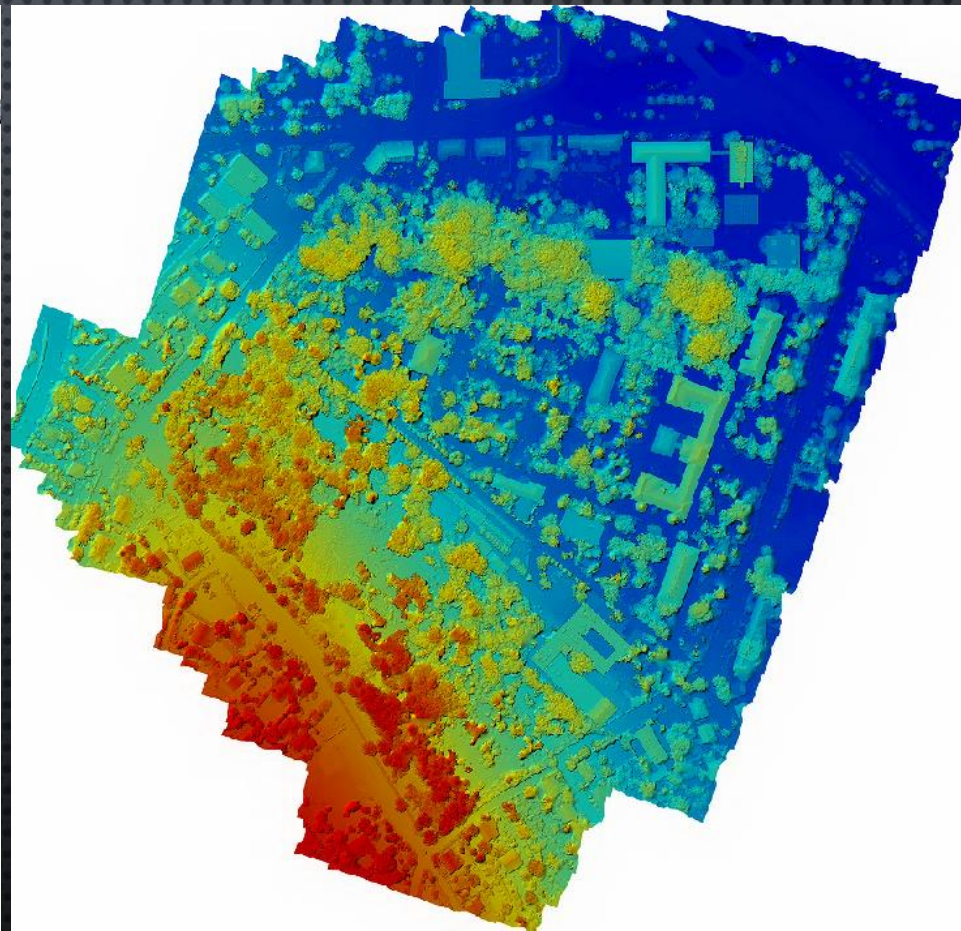
Number of images:	124	Camera stations:	124
Flying altitude:	171 m	Tie points:	154,243
Ground resolution:	2.19 cm/pix	Projections:	379,361
Coverage area:	0.328 km ²	Reprojection error:	0.504 pix

Camera Model	Resolution	Focal Length	Pixel Size	Precalibrated
ILCE-7R (35 mm)	7360 x 4912	35 mm	4.89 x 4.89 µm	No

Table 1. Cameras.

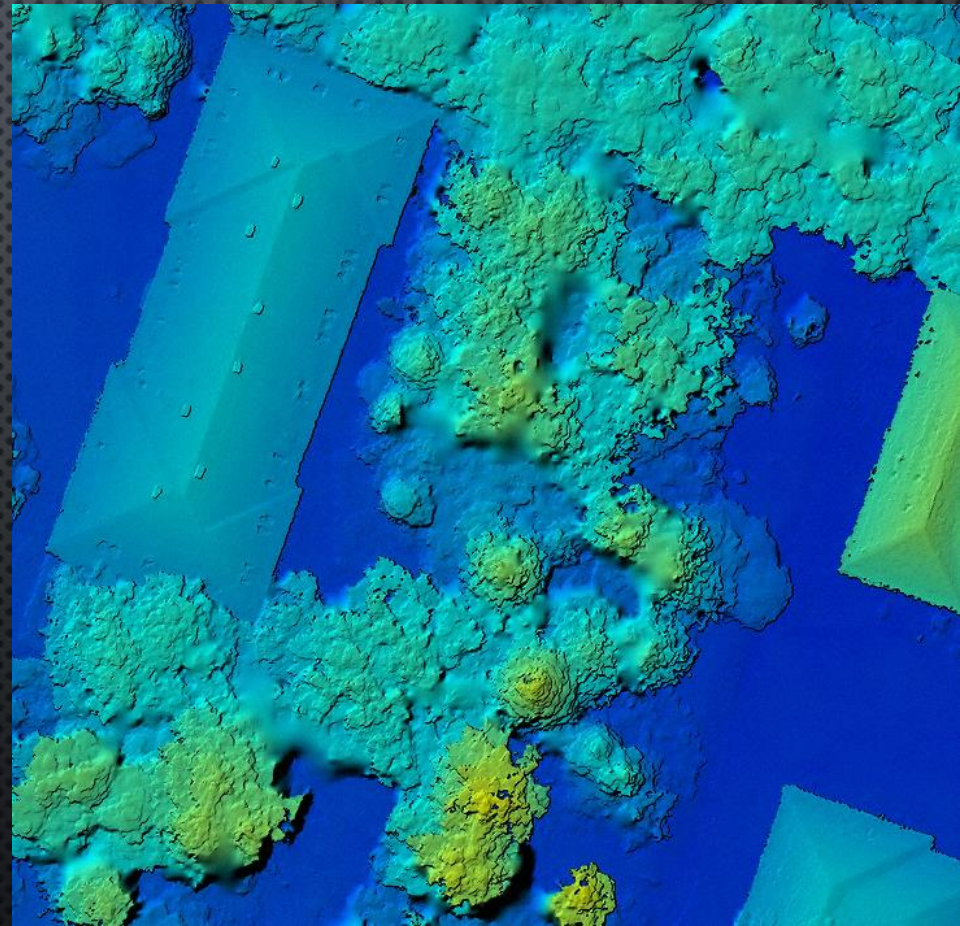

SOPRONI EGYETEM BOTANIKUS KERT ORTOFOTÓ BFM

SOPRONI EGYETEM BOTANIKUS KERT ORTOFOTÓ BFM

SZALAFŐ ŐSERDŐ ERDŐREZERVÁTUM

- 2018.08.17-ÉN
- ~180 M-ES REPÜLÉSI MAGASSÁGBÓL
- 126 FÉNYKÉP ALAPJÁN
- ~2,5 CM-ES TEREPEI FELBONTÁS
- TERMÉKEK
  - ORTOFOTÓ-MOZAIK
  - BORÍTOTT FELSZÍNMODELL

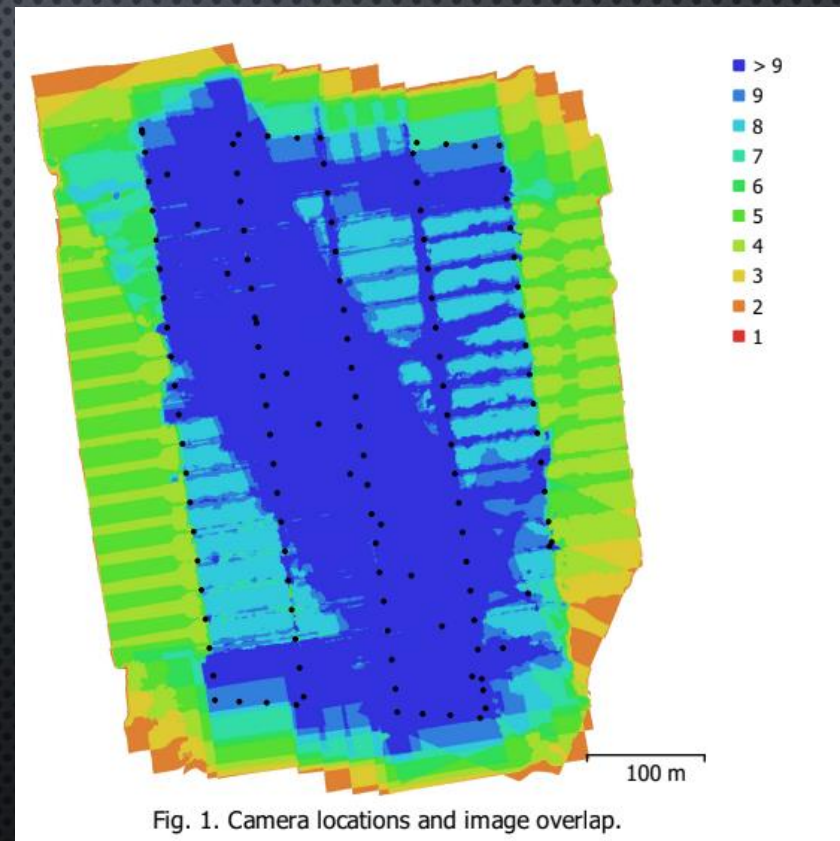
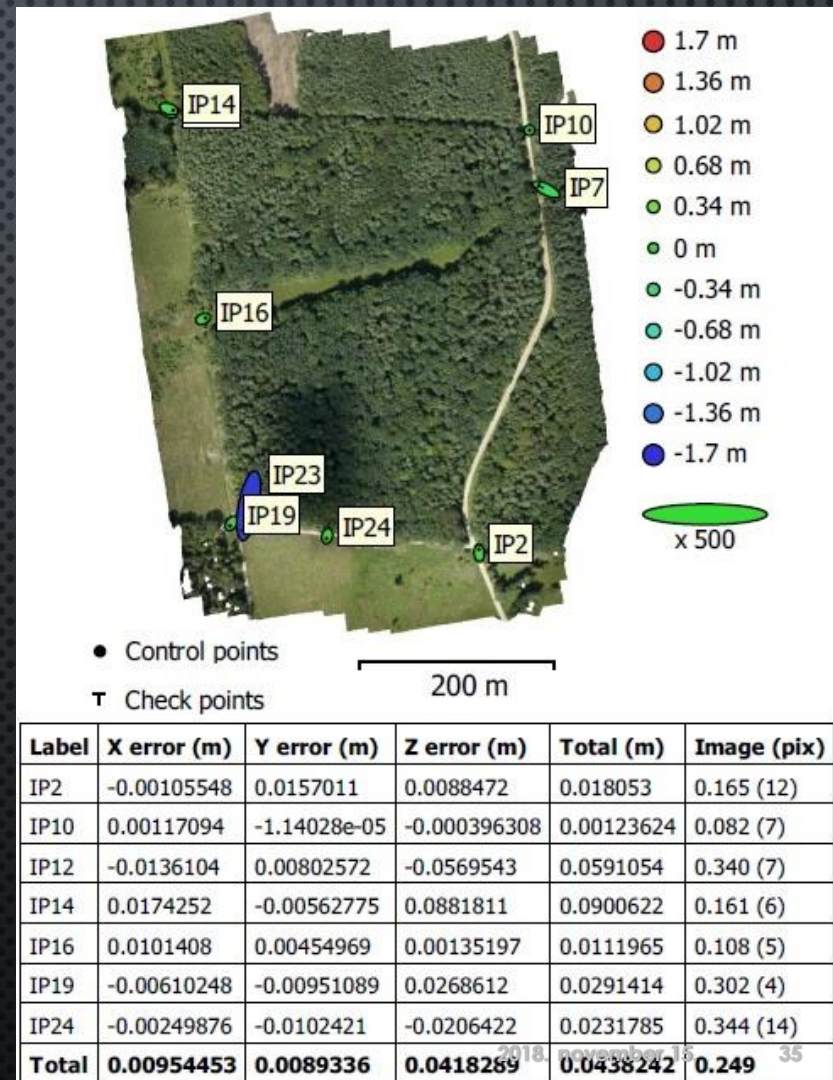

Fig. 1. Camera locations and image overlap.

SZALAFŐ ERDŐREZERVÁTUM 2018.08.17.

- A REZERVÁTUM HATÁRÁN ILLESZTŐPONTOK MÉRÉSE
  - A KAMERÁHOZ NEM ÁLL RENDELKEZÉSRE KAMERA-KALIBRÁCIÓS JEGYZŐKÖNYV
- A SZOFTVERBEN MEGHATÁROZOTT PARAMÉTEREK KEVÉS MÉRT PONT ESETÉN BIZONYTALANOK, AZ ILLESZTŐPONTOK HIBÁI AZ OPTIMALIZÁLT PARAMÉTEREKTŐL ERŐSEN FÜGGENEK.

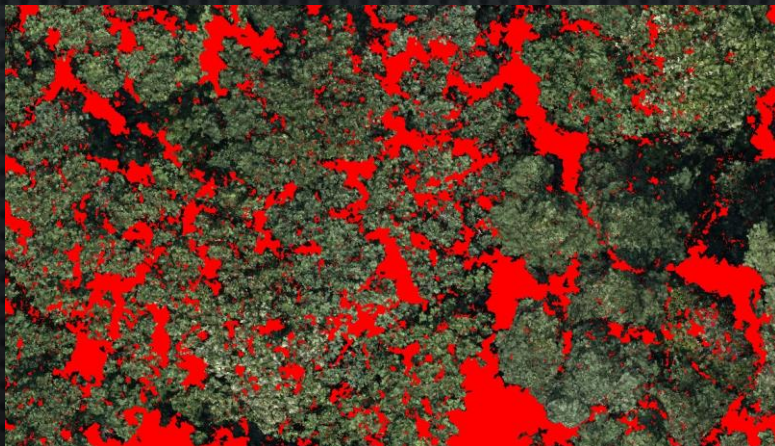

KÉPANYAG FELDOLGOZÁSA

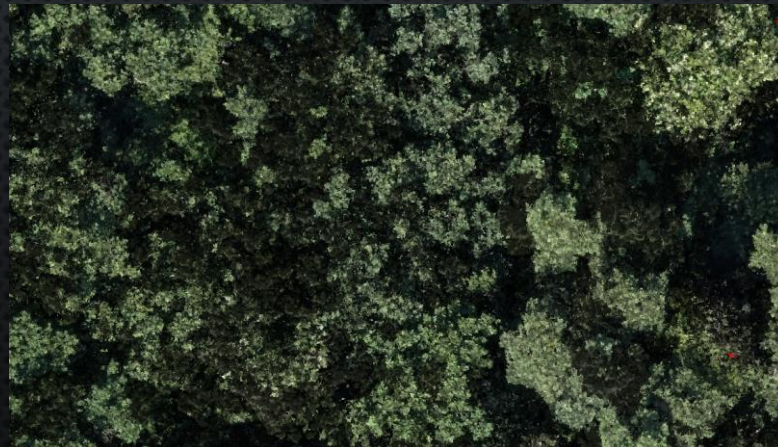
AGISOFT

- 2*2 PIRELENKÉNT
- 2:28 FUTÁSI IDŐ
- 165'660'122 PONT
- 765'873 PONT

INPHO

- 3X3 PIRELENKÉNT
- 34:55 FUTÁSI IDŐ (PRECISION)
- 9:22 (BALANCED)
- 77'487'181 PONT
- 368'855 PONT

KÉ

A

• 2

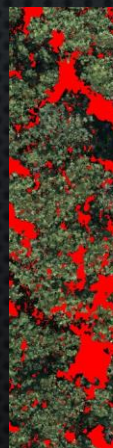
• 2

• 1

•

■ Szalafő 13/B
■ Szalafő 13/I

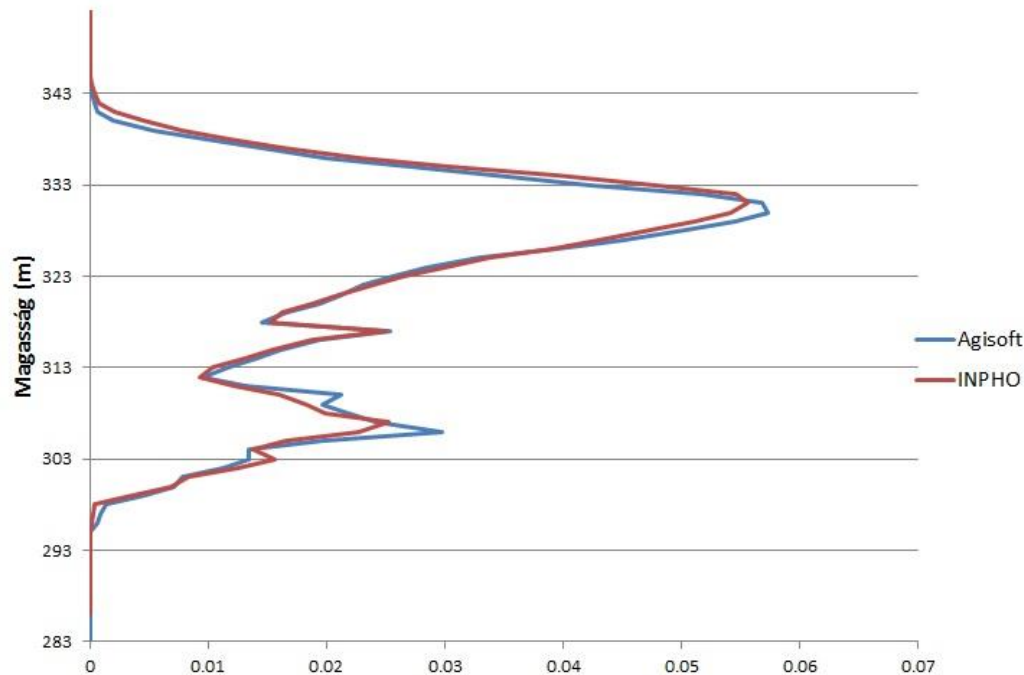
50 0 50 100 150 200 m

AGISOFT VS INPHO

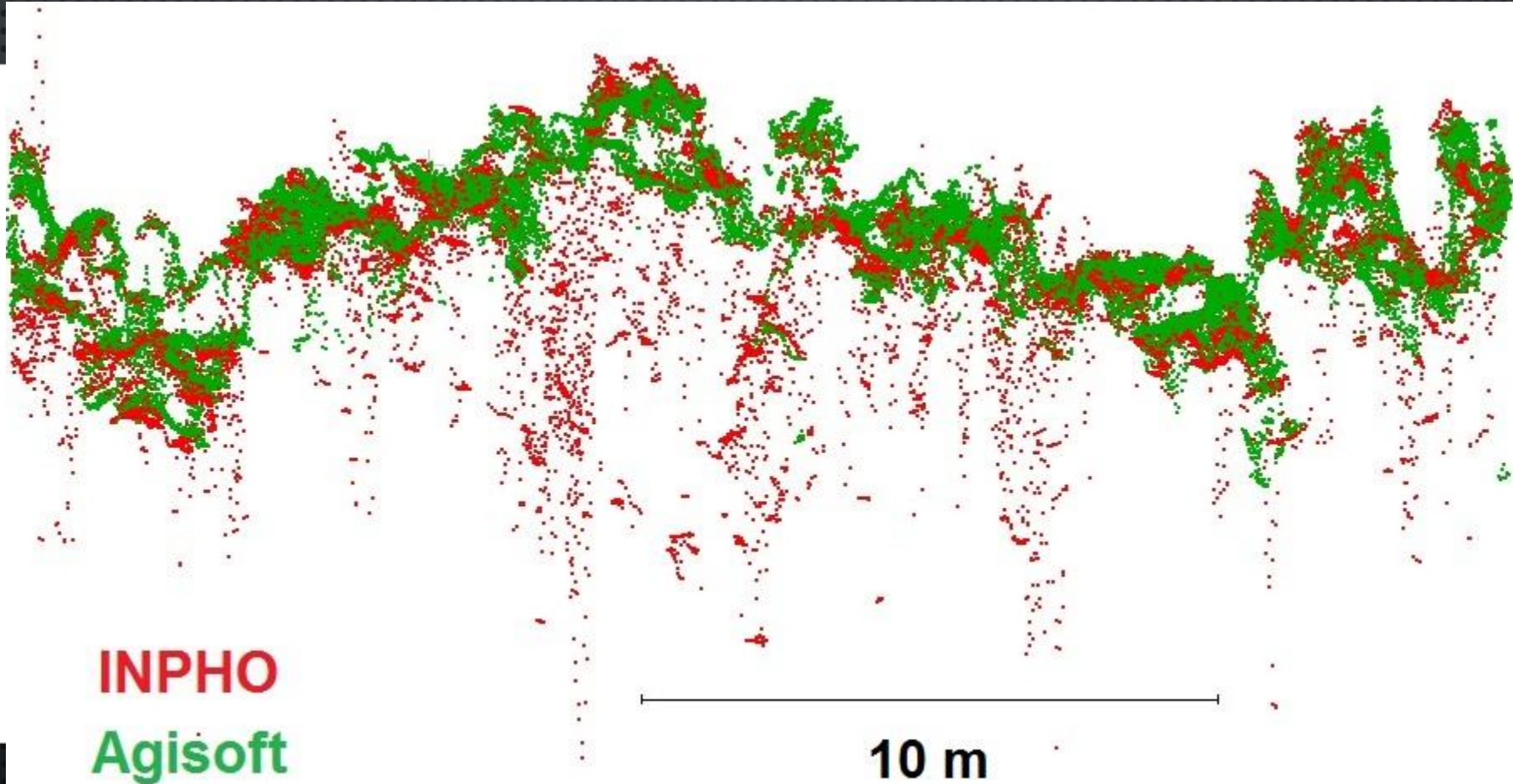
Pontok magassági értékeinek relatív gyakorisága

- APRÓBB ELTÉRÉSEK A KÉT PONTFELHŐ KÖZÖTT
- AGISOFT: TÖBB PONT
- INPHO: „TERASZOS” MATCHING
- NEM EGYÉRTELMŰ, HOGY A TÖBB A JOBB

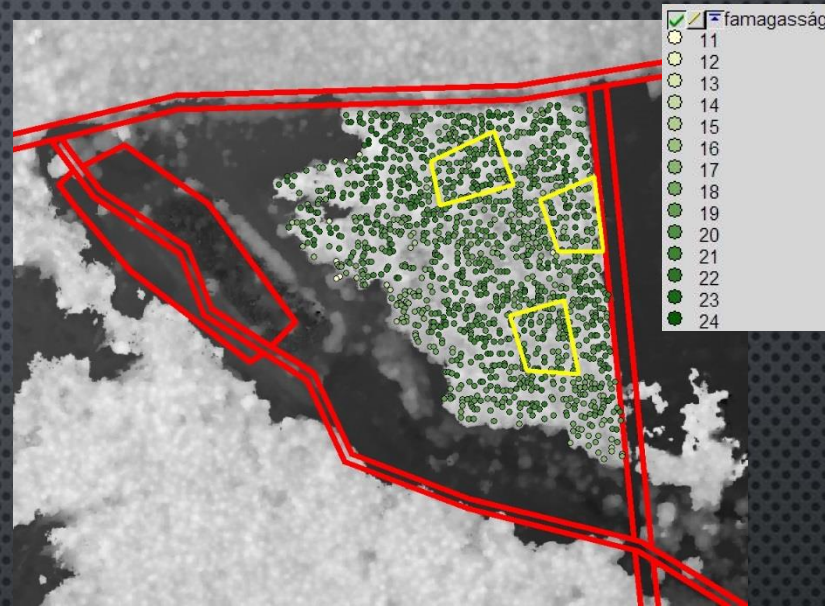

AGISOFT VS INPHO

UAV – Őrség, Csákánydoroszló 9C (52 éves LF)

Egészség, záródás, természetesség (mintater. törzselegya. LF 90, EF 4, KTT 6)

Törzsszám, famagasság

CSDO 9C (1,40 ha) bruttó fakészletbecslés

Fény-Tér-Kép Konferencia, Gárdony

Magasság	Átmérő	Törzsszám	m3/db	m3	Egyesfa térfogat			
		BFM			LF 90%	EF 4%	KTT 6%	Átlag
11	11	2	0,08	0,16	0,08	0,07	0,07	0,08
12	12	2	0,10	0,20	0,10	0,09	0,08	0,10
13	13	3	0,12	0,35	0,12	0,10	0,10	0,12
14	14	2	0,14	0,28	0,14	0,13	0,13	0,14
15	15	6	0,17	1,01	0,17	0,15	0,16	0,17
16	16	20	0,21	4,15	0,21	0,18	0,19	0,21
17	17	50	0,24	11,91	0,24	0,21	0,23	0,24
18	18	144	0,28	40,00	0,28	0,24	0,27	0,28
19	19	336	0,33	109,80	0,33	0,28	0,31	0,33
20	20	445	0,38	167,50	0,38	0,32	0,36	0,38
21	23	301	0,51	152,67	0,51	0,44	0,51	0,51
22	27	102	0,73	74,11	0,73	0,63	0,74	0,73
23	29	10	0,86	8,58	0,86	0,76	0,90	0,86
24	32	2	1,08	2,16	1,08	0,96	1,14	1,08
Összesen:		1425		573				

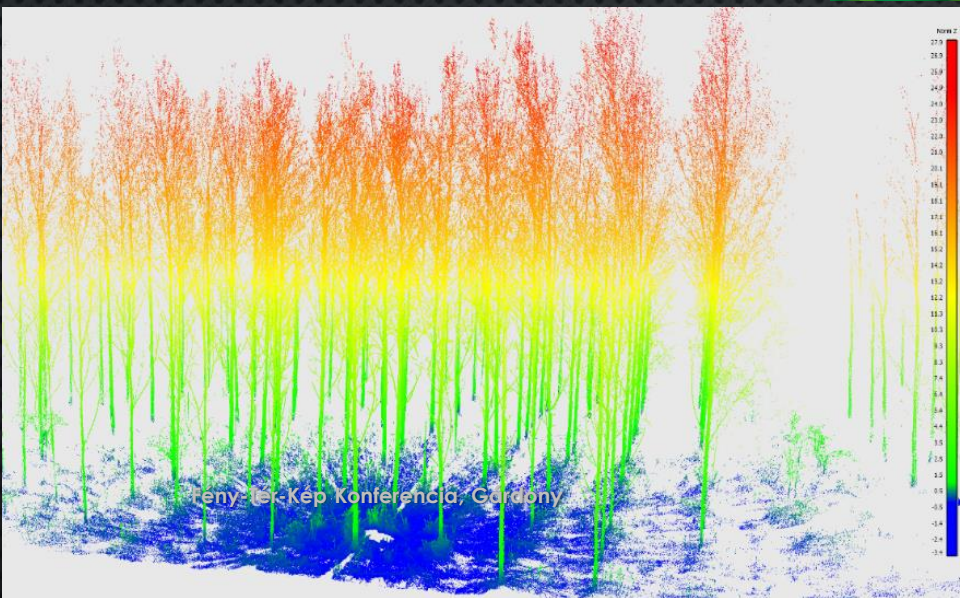
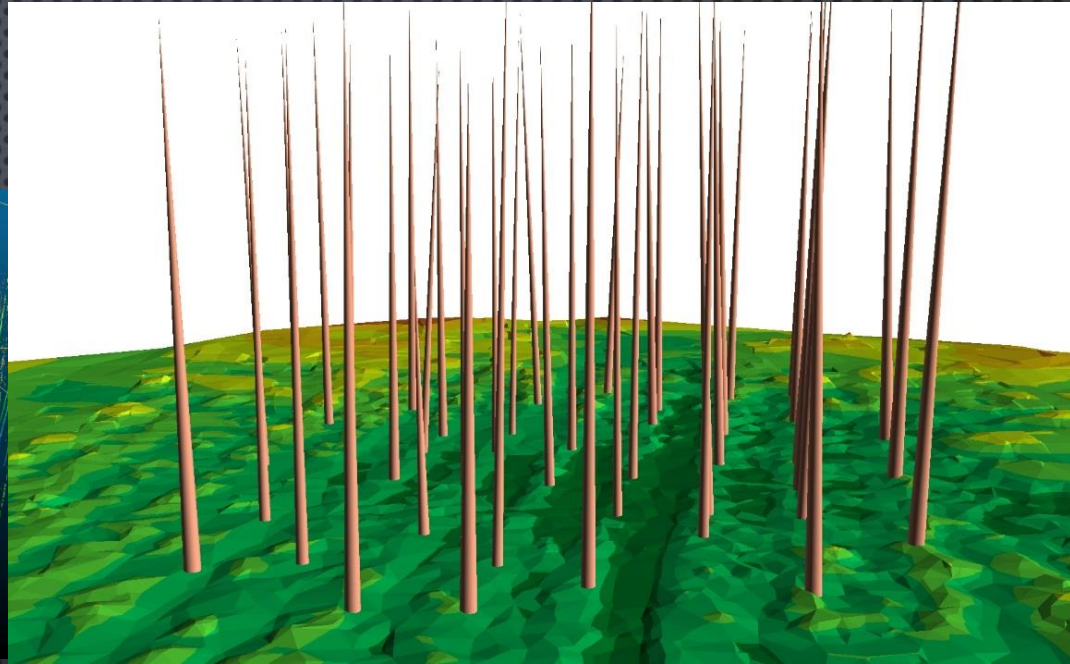
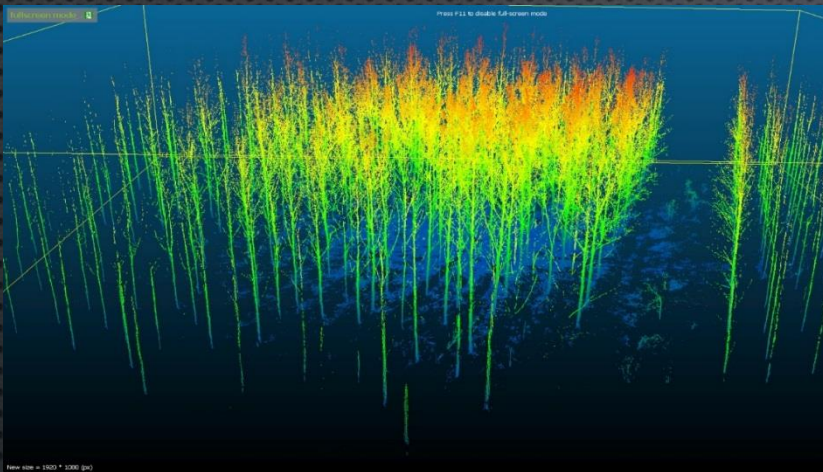
2019. november 15.

40

EGYESFÁK MODELLEZÉSE A HANSÁGBAN TLS ALAPJÁN

3D PONTFELHŐ

- DDM
- MODELLEZETT TÖRZSEK
  - POZÍCIÓ
  - MELLMAGASSÁGI ÁTMÉRŐ
  - DŐLÉS
  - MAGASSÁG

a motiváció

*minek?
hogyan lesz ebből
fa magasság?*

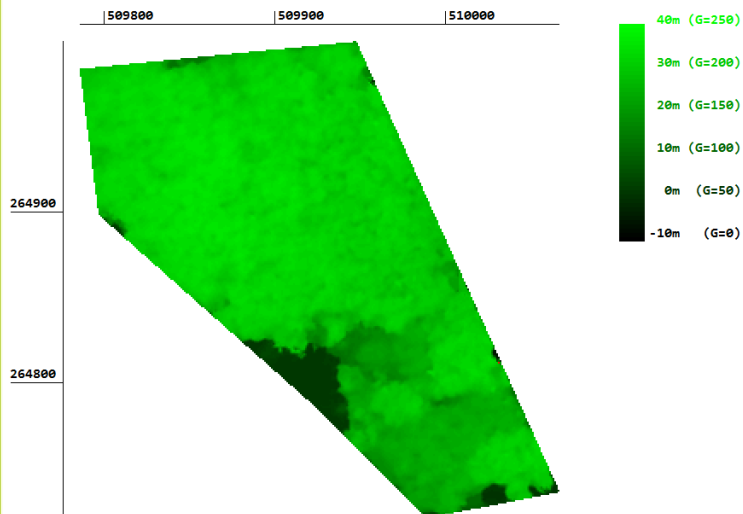
A távérzékelés-alapú új faterméstannról és erdőbecslésről

- Az Országos Erdőállomány Adattár problémái
- Megállapodás: SE Földmérési és Távérzékelési Tanszék – BFKH_FTFF (volt FÖMI) – Nébih Erdészeti Ig.
- A távérzékelte adattömegből faterméstannal kell csinálni.
- Hogyan lesznek a távérzékelte adatokból:
  - a faterméstanni definícióknak megfelelő szám (pl. a Lorey-féle magasság, 1901)?
  - a korábbi pár száz év gyakorlatával összehasonlítható eredmény?
  - a faállomány-szerkezet igazgatási leírásába építhető adat?
- Alapegység: az erdőrésztlet. Átlagos területe 3-4 ha. A geometria leggyakrabban a tulajdonviszonyokhoz igazodik (hrsz).
- Nem a faegyedek magasság érdekes, hanem a faállományé.
- A területmodellek erdészeti tárgyú vizsgálata mindig úgy kezdődik a szakirodalomban, hogy válasszuk ki a homogén, egyszintes, egyenletes borítottságú erdőrésztleteket (kiesik az erdőrésztletek 20-80%-a), majd a szegélyhatás kiküszöbölésére alkalmazzunk egy 5-10 méteres belső buffert.
- Az üzemi alkalmazáshoz ez nem elég, mert le kell tudni írni a teljes erdőterületet, a magassági szerkezet változatosságát az erdőrésztleten belül, a szegéllyel együtt.

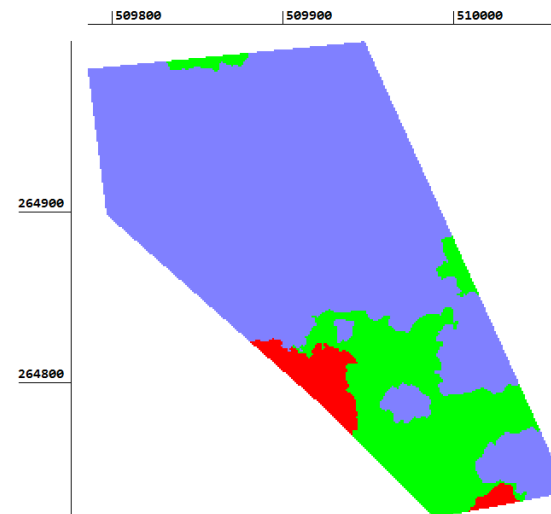

*hogyan
ragadható
meg a
faállomány
magassági
szerkezete?
– klaszterekkel*

451_3093056032 - Kapuvár /3093/ 056 C2
Terjedelem X×Y (m): 280×279
Nagyítás (képi pixel : cella) = 2:1
Terület nDSM (ha): 4,10
nDSM átlag és terjedelem (m): 28,60 [-21,72; 37,19]
No Data Value (db): 0

451_3093056032 - Kapuvár /3093/ 056 C2
Terjedelem X×Y (m): 280×279
Nagyítás (képi pixel : cella) = 2:1
Terület nDSM (ha): 4,10
nDSM átlag és terjedelem (m): 28,60 [-21,72; 37,19]
No Data Value (db): 0

Kapuvár 56 C2 (SE hansági mintaterület)

Terepi referencia-adatgyűjtés 2015-2016-ban (Szabó Károly, Vas Megyei KH).

2db állományrész + üres (tisztás).

Az alapadat itt egyedileg normalizált felszínmodell, 1pixeles (Király at al, 2017).

Üzemi alkalmazásban: ex-FÖMI standard 2pixeles termék, vagy UAV, LiDAR.

mi a matek?

a normalizált
felszínmodell
elemzése
klaszterekkel

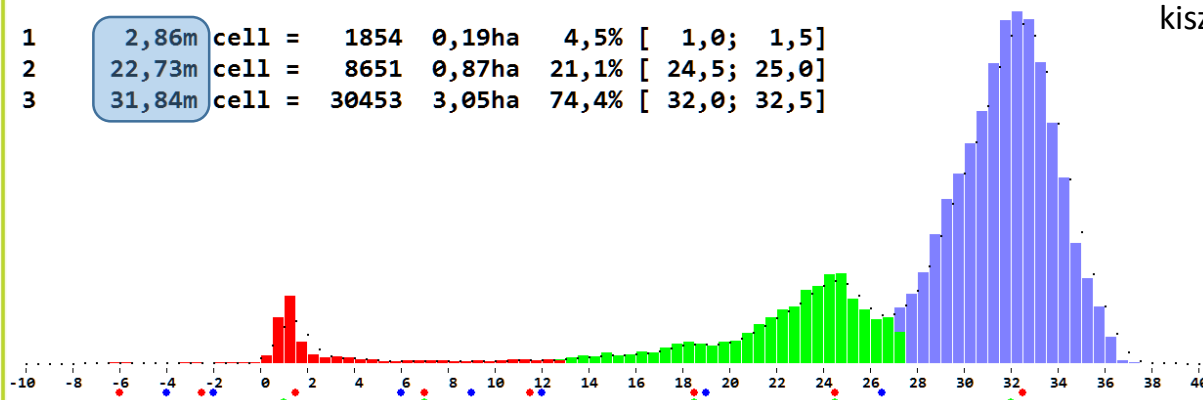
451_3093056032 - Kapuvár /3093/ 056 C2

1 1 OLN ear= 95% FŐ zár= 75% 36év 35m 129db/ha 8fm

2 1 FFÜ ear= 5% MOZAIK zár= 75% 36év 24m 24db/ha 8fm

	Cell =	40957	4,10ha			Tres =	24,6
mag = -6,00m	cell =	8	0,00ha	0,0%	[-7,5; -4,0]	stee =	1,6
mag = -2,50m	cell =	3	0,00ha	0,0%	[-3,5; -2,0]	stee =	0,6
mag = 1,50m	cell =	1536	0,15ha	3,8%	[-1,5; 6,0]	stee =	96,8
mag = 7,00m	cell =	117	0,01ha	0,3%	[6,5; 9,0]	stee =	1,9
mag = 11,50m	cell =	141	0,01ha	0,3%	[9,5; 12,0]	stee =	4,0
mag = 18,50m	cell =	1284	0,13ha	3,1%	[12,5; 19,0]	stee =	21,6
mag = 24,50m	cell =	6757	0,68ha	16,5%	[19,5; 26,5]	stee =	122,5
mag = 32,50m	cell =	31111	3,11ha	76,0%	[27,0; 39,0]	stee =	458,7

1	2,86m	cell =	1854	0,19ha	4,5%	[1,0; 1,5]
2	22,73m	cell =	8651	0,87ha	21,1%	[24,5; 25,0]
3	31,84m	cell =	30453	3,05ha	74,4%	[32,0; 32,5]

Miért pont ez a
faállomány
magasságának
mérőszáma:

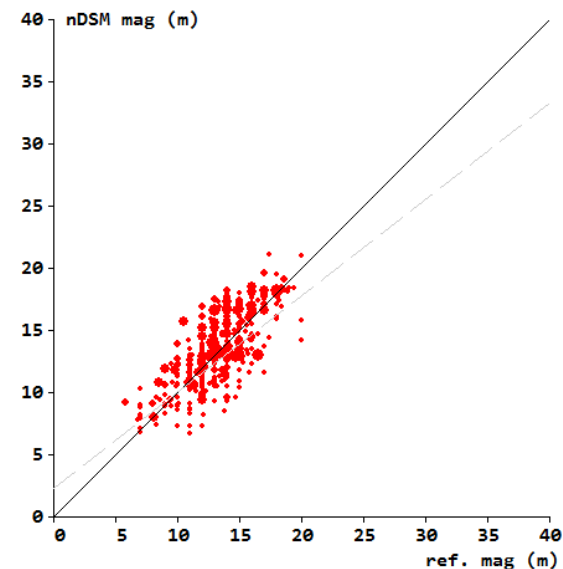
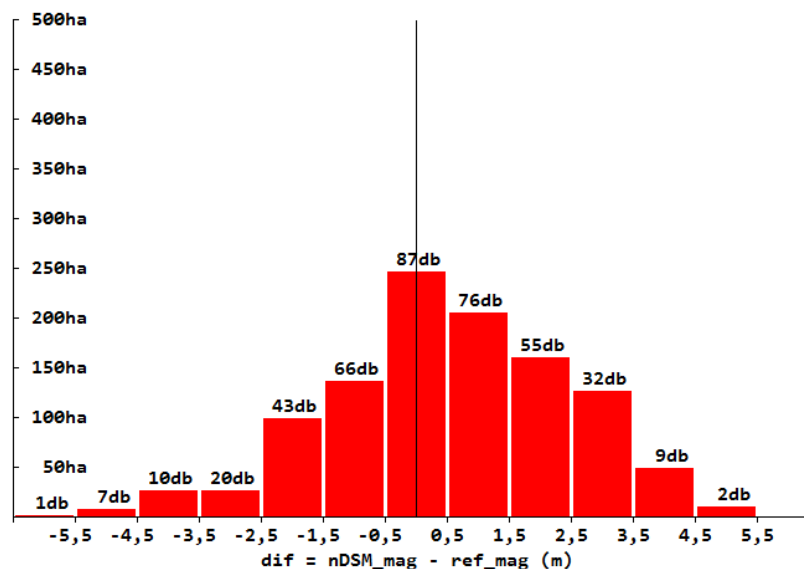
- van ~10000 db/ha magasságmérés
- a 10000 pontból hogy kell kiválasztani, ami számít?
- azokból mit kell kiszámolni?

a faállomány magassága #1

mit szoktak
még mérni az
erdőtervezők?

Forrás: mag_stat_10_511_maxc_suite (849db részlet)
Magasság-statisztika: CL_MEAN
Szűrve: 408db részlet (1085,90ha)
Alfa = 2,2967; Beta = 0,8323; R2 = 0,5414
Súlyozatlan átlagos különbség (dif, m): 0,0802 [konf. int. 95%: +/-0,1874]

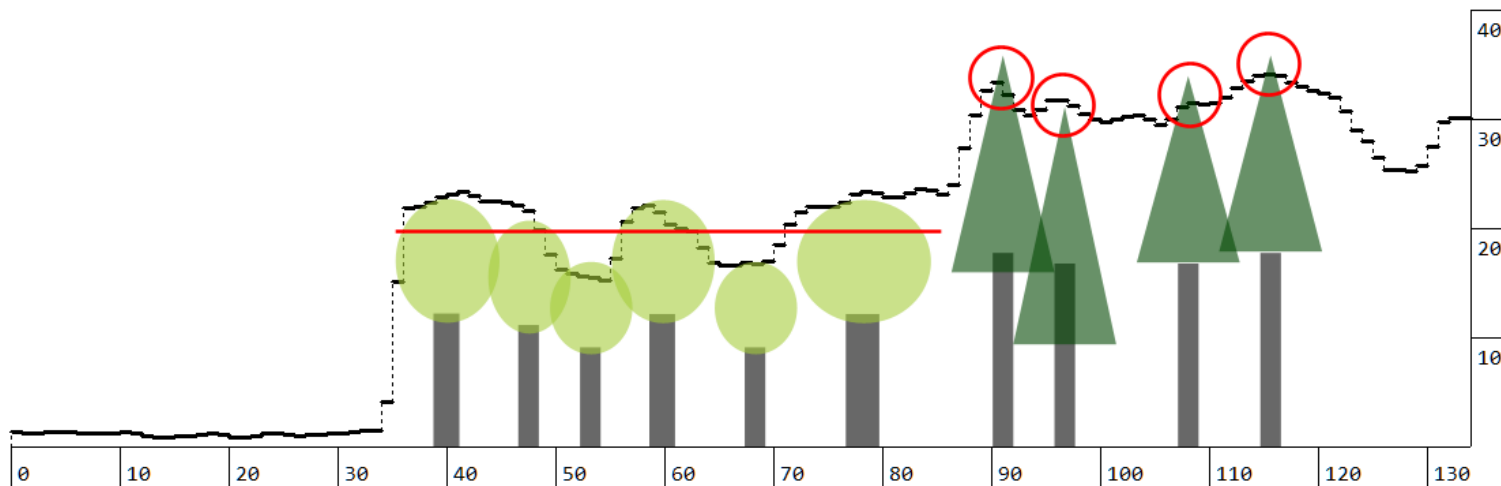
Módszer:

- A torzítás (reziduálisok) várható értéke és szórása, szimmetriája.
- nDSM vs. referencia: R^2 , szimmetria a 45 fokos tengelyre, kor-tartomány.

a faállomány magassága #2

mit szoktak
még mérni az
erdőtervezők?

Melyik magassági statisztika korrelál a referencia magasságmérésekkel?

Fenyves (EF): a felületmodell maximumaiból származó magassági mérőszámok jók

NNY: nagy, különálló koronák; szintén a maximumok válnak be.

Lombos: a felületmodell átlagát megragadó magassági mérőszámok megfelelőek.

Konklúzió: a faállományok terepi (erdőtervezői) magasságmérése kiváltható a borított felszínmodellekből levezetett becslésekkel.

KÖSZÖNJÜK A FIGYELMET!